

of a system of knowledge and values, a culture of behaviour, etc. So the specialists, owning languages, will be more and more claimed with every year. Thus, not only economists, managers, lawyers, deskmen, but also secretaries, representatives of production specialties, even builders and other workers.

УДК 37.013.808

**АНДРАГОГІЧНІ ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ
МЕДІАГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

*Приходькіна Н. О., д.п.н., професор
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України*

У сучасних умовах інформаційного протистояння та гібридної війни і збройної агресії з боку росії актуалізується проблема медіаосвіти та медіаграмотності особистості. Розвиток громадянського суспільства, реалізація нових ідей, формування й удосконалення системи ціннісних орієнтацій значною мірою залежать від громадянської активності кожної людини та її перетворювальної діяльності, результативність якої зумовлюється не лише наявністю суспільних вимог до якості виконання роботи, але й громадянської позиції людини.

В умовах інтеграції України в європейський комунікаційний і освітній простір зростає роль засобів масової інформації. В демократичній державі медіа не лише впливають на громадську думку, але й певним чином формують культуру, моральні й духовні цінності та етичні норми читачів, слухачів, глядачів. Від рівня сучасної медіаосвіти багато в чому

залежить майбутнє держави.

Наразі продовжують виникати новітні медіа, що «використовують технології, які ще вчора здавалися казковими» [2].

Сьогодні медіаосвіта – один з головних пріоритетів освітньої політики в Україні, оскільки вона:

- сприяє надійному використанню інтернет та медіаресурсів у навчанні, професійній діяльності, саморозвитку особистості людини будь-якого віку;

- забезпечує повсякденне оперування різними медіа- та інформаційно-комунікаційними прикладними технологіями тощо.

Всі медіа впливають на освітній процес у цілому, на формування громадської думки та поглядів, на поведінку особистості та її свідомість, на реакцію на відповідну інформацію тощо.

Наразі медіаосвіта – це частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до взаємодії з сучасною системою мас-медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [1].

Медіаосвіта є ключовим складником інформаційної безпеки країни, одним з важливих чинників формування почуття патріотизму, національної свідомості, історичної пам'яті тощо. Функцією медіаосвіти є підготовка здобувачів освіти до життя в інформаційному суспільстві, а саме формування у них умінь: аналізувати, критично осмислювати медіа-тексти; оцінювати зміст медіаконтенту з позиції його політичних, соціальних, культурних, навіть комерційних інтересів; інтерпретувати інформацію медіа та розуміти, які цінності чи небезпеку вона в собі має; добирати відповідні медіа та медіапродукти для організації медіаосвіти.

Основними завданнями медіаосвіти є підготувати нове покоління до життя в сучасних інформаційних умовах, до сприйняття різноманітної інформації, навчити учнів розуміти її, усвідомлювати наслідки її впливу на

психіку, оволодівати засобами спілкування на основі невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів.

В умовах інформаційного суспільства широкого розвитку та вжитку набули інформаційно-комунікаційні технології, зокрема: хмарні обчислення, web-технології, впровадження штучного інтелекту, використання смартфонів та різних гаджетів, що, без сумніву, чинить неоднозначний вплив на освіту загалом, зокрема і на педагогічну.

Медіаграмотність – це сукупність знань, умінь і навичок, необхідних для критичного аналізу інформації, що надходить через різноманітні медіа. У сучасному інформаційному суспільстві, де медіа пронизують усі сфери життя, розвиток медіаграмотності є одним з ключових завдань вищої освіти. Навички критичного аналізу інформації допомагають відрізнити факти від вигадок, оцінювати достовірність джерел, імунізуватися від маніпуляцій. Вміння працювати з різними медіаінструментами є необхідною умовою для успішної професійної діяльності у будь-якій сфері, особливо в освітній галузі, окрім того медіаграмотність сприяє формуванню відповідальних громадян, здатних до конструктивного діалогу та участі в суспільному житті.

Застосування андрагогічних принципів до розвитку медіаграмотності здобувачів вищої освіти дає змогу зробити цей процес ефективнішим та орієнтованим на потреби здобувачів освіти. Так, майбутні магістри під час практичних занять розробляють та реалізують власні медіапроекти, що сприяє розвитку прикладних навичок та критичного і творчого мислення; беруть участь у дискусіях, дебатах, кейсах; обмінюються досвідом та поглядами на проблему, яка вирішується (це підтримує зв'язок між теорією та практикою, спонукає здобувачів до аналізу власного досвіду взаємодії з медіа тощо).

Впровадження андрагогічних принципів до розвитку медіаграмотності здобувачів вищої освіти сприяє: посиленню мотивації

магістрантів, розвитку в них критичного мислення, підвищенню ефективності професійної підготовки та формування фахових компетентностей.

Серед основних андрагогічних принципів розвитку медіаграмотності здобувачів вищої освіти можна назвати такі: орієнтація на дорослу особистість, активність, релевантність, самостійність, практична спрямованість, орієнтація на результат, проєктна діяльність, використання інтерактивних методів навчання, використання професійного та навчального досвіду студентів-магістрантів для встановлення зв'язків між теорією та практикою, використання ситуативних методів та рефлексії.

Отже, розвиток медіаграмотності здобувачів вищої освіти є актуальним завданням сучасної вищої освіти. Зважаючи на швидкий розвиток інформаційних технологій та постійний потік інформації, вміння критично оцінювати, аналізувати та використовувати інформацію стає необхідною навичкою для успішної професійної діяльності та повноцінного життя в суспільстві. Необхідно забезпечити такі умови, які б мотивували студентів до розвитку медіаграмотності, важливо враховувати індивідуальні особливості кожного студента при розробці навчальних програм. Тому одним із завдань вищої освіти в сучасних умовах є підготовка медіаграмотних майбутніх фахівців, здатних критично мислити, ефективно працювати з інформацією та відповідально використовувати медіа.

Література:

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні. URL: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm. (дата звернення 3.11.2024)
2. Маршалл Мак-Люен. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги / пер. з англ. А. А. Галушки, В. І. Постнікова. Київ : Ніка-Центр, 2015. 88 с.